

entrevista

Gerard Batalla, activista rural i pagès:

“Ens dediquem a exportar una aigua escassa en forma de fruita i de carn”

A finals d'estiu, en Gerard Batalla va publicar un article d'opinió al digital LaConca'5.1 que es va viralitzar a les xarxes entre els cercles sensibles a les dificultats de viure al camp. Prenia l'esquer d'un projecte de macrocentral de biogàs al Camp de la Sentiu de Sió (Lleida) per posar sobre la taula l'amenaça que part de la pagesia està vivint arran de projectes d'energies renovables que intenten instal·lar-se en espais ara ocupats per activitat agrícola. Hem parlat amb ell d'aquest tema i d'altres també vinculats al sector.

TEXT: REDACCIÓ. IMATGES: REBECA MOLERO

Aquest final d'estiu ha corregut per les xarxes un article d'opinió teu arran del projecte d'implantació d'una macrocentral de biogàs al Camp de la Sentiu de Sió. Com ha anat això?

Abans de les municipals surt a la premsa l'aprovació inicial d'un Pla Especial Urbanístic per transformar 10 hectàrees de sòl agrari protegit. Fins llavors, l'ajuntament negava conèixer el detall del projecte. Anem a urbanisme, demanem informació i finalment surt a exposició pública a finals de juliol. Un grup de gent dediquem l'agost a analitzar-lo i veiem que es tracta d'una obra fora de mida, fora de lloc, fora de moment i que, a sobre, incompleix la normativa. Per això creem la plataforma poblesvius.cat i recollim un miler d'al·legacions en cinc dies de campanya.

De què estem parlant?

D'un canvi d'escala. D'una infraestructura per tractar 500.000 tones anuals de matèries diverses i que multiplica per sis les dimensions mitjanes a Europa. Perquè us feu la idea, té una xemeneia alta com la Seu Vella, per dispersar les olors. Això ja no és un projecte ramader sinó una central gasística d'un fons d'inversió i amb Gas Natural/Nedgia com a primer interessat. Tot i les seves dimensions, fins que nosaltres ho denunciem, ningú veu que està a menys de 500 metres d'una granja de vedells i que això no és legal. És més, la directora general d'agricultura, Elisenda Guillaumes, surt a defensar el projecte davant la premsa de forma preventiva, hores abans que presentem la plataforma.

Com pot ser doncs que hagi estat declarat projecte estratègic pel Govern de la Generalitat?

És una incògnita. La figura de projecte estratègic es crea amb el decret 131/2022 per agilitzar la tramitació de grans projectes empresarials i declarar-los d'interès públic. És perillós perquè redueix la capacitat de resposta davant agressions a la terra.

En nom d'una falsa preocupació ambiental, ens empenyen cap a canvis ràpids i de forma autoritària. Al darrere acostumen a ser-hi aquells que ens han portat a la crisi actual i que volen mantenir el negoci. A sobre ens donen lliçons d'ecologisme. Carlos Taibo en diu ecofeixisme, però també se'n podria dir autoritarisme climàtic. En tot cas, és molt revelador el paper que ens reserven a les zones rurals.

Com us afecta a la pagesia de l'entorn?

L'empresa ofereix per les terres cinc vegades més que allò que podem pagar nosaltres. En molts casos, la propietat cedirà i acabarem sent expulsats de terres fèrtils i fins i tot certificades com a ecològiques. Destruïen realitats per inflar la bombolla energètica. És un assetjament que patim simultàniament a moltes comarques. Volen fer del món rural una colònia energètica al servei de la ciutat, de la Unió Europea i dels fons d'inversió.

Què en fem dels purins de les granges?

D'entrada no generar-ne més. Les macroplantes poden ser una porta oberta al creixement de macrogranges, ja que deslliguen parcialment l'activitat de la necessitat de disposar terres on aplicar els purins. És més interessant que les noves granges vagin cap a sistemes amb llit de palla que per si sols donarien lloc a un compost de qualitat. I no pas perpetuar el purí per la via d'una indústria gasística.

I, en segon lloc, cal quantificar-ne l'excedent; aclarir on, qui, quan i per què té el problema? Després buscar solucions proporcionades tot recordant que l'Administració és corresponsable de les situacions de sobredimensió ramadera amb relació a la terra.

Una planta de biogàs no és una bona idea? O el que no és una bona idea és el com i l'on?

Per estrany que sembli els purins no en generen gaire de biogàs. El metà s'obté principalment de les matèries orgàniques no locals com ara cadàvers, fangs d'escorxadors, residus alimentaris, fangs de paperera, de depuradora, que s'hi barregen. Resoldre la contaminació per nitrats no és l'objectiu d'aquestes macroplantes, sinó la justificació per rebre avantatges.

A la Sentiu els ramaders del municipi no s'han compromès a dur-los-hi, primer perquè no n'hi ha en excés, i segon perquè el preu dels fertilitzants químics està als núvols i s'han convertit en un recurs disputat.

Els nitrats no desapareixen amb la fermentació anaeròbica sinó que persisteixen en els digestats i cal buscar-los un destí. Sovint venen "enriquits" amb contaminants de la resta de residus, amb la qual cosa podem convertir el sòl en un abocador. Concentrar la merda mai és una bona idea.

I com més gran és la planta, més llunyanes han de ser les matèries orgàniques que l'alimenten i més lluny s'han d'exportar els nitrats concentrats. Tots aquests moviments destrueixen qualsevol càlcul d'emissions favorable.

Té futur el sector porcí tal com el tenim ara?

No ho sé. Només veig que depèn molt de la importació de gra per a pinso i de l'exportació de la carn i això el fa molt vulnerable. Les principals integradores ja interveuen en proteïna vegetal o carn sintètica, i això ens dona pistes d'una probable reconversió tard o d'hora.

Em centraria en la idea que un país ha de fer la carn que necessita, amb el bestiar que pot alimentar, amb la terra existent i amb la pagesia al centre. Així que la ramaderia extensiva ha de guanyar protagonisme perquè és més eficient en l'aprofitament dels recursos. I la intensiva probablement s'haurà d'anar adaptant al gra i farratge local disponible i a sistemes semiintensius. Són canvis a fer si no volem acabar menjant carn de laboratori. Per aconseguir-ho, només cal garantir que la pagesia es guanyi millor la vida que un funcionari.

01. Gerard Batalla a la Sentiu de Sió.

02. Gerard Batalla amb la bandera que han creat per a la campanya.

El veganisme que s'ha estès arreu ens pot ajudar a fer una transició ecològica?

Probablement, fa més per l'ecologia una família ramadera al Pirineu que una persona que s'alimenta d'hamburgueses d'Heura des del cor de Barcelona. Els ultra-processats vegans es basen en la soja importada i el seu cultiu té uns grans impactes per l'ecosistema.

“Hi ha una part del nou veganisme que ha de mirar més enllà, qüestionar-se el mode de vida urbà, la indústria alimentària i començar a coure més cigrons”

D'altra banda, no és possible una transició ecològica dins el capitalisme, i aquest ha estat l'error principal del món de la pagesia ecològica: deixar entrar als capitals que venien a rebentar en pocs anys la feina feta durant dècades.

Quines són les principals preocupacions que detectes en la pagesia del teu entorn?

Les derivades d'haver-la convertit en un sector més del mercat global. La pagesia és una forma de vida, d'alimentar-se localment i un tipus d'estructura social. Des de fa més de 50 anys les polítiques agràries i la formació oficial han declarat la guerra a aquesta figura tradicional i l'han volgut convertir en una empresa en constant creixement. Ara estem en un moment en el qual tot això fa aigües:

“Mercats rebentats pels capitals, costos disparats i metàstasi de controls i normatives”

Aquells pagesos que ja es pensaven grans, s'adonen que són petits i que a sobre estan més sols que mai. I si comences de zero, encara ho tens més complicat.

Què hem fet malament en la gestió de l'aigua?

El mateix. No tenir en compte que som un país mediterrani amb sequeres recurrents. I no adaptar-ne l'ús a produir els aliments que necessitem. Contràriament, ens dediquem a exportar una aigua escassa en forma de fruita i de carn. És només un exemple de la inutilitat del mercat per gestionar racionalment els recursos. I l'absència d'una política alimentària pròpia.